

Φωτογράφιση: Γαλήνη Μασλιούκ

ΚΟΡΕΤΣΚΙ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

Διακεκριμένος Επιστήμονας της Ουκρανίας στον τομέα της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, Διδάκτωρ των Επιστημών της Δημόσιας Διοίκησης, καθηγητής, πρώτος αντιπρόεδρος της «Ένωσης των Ελλήνων της Ουκρανίας», πρόεδρος της κοινω-
νικής οργάνωσης «Αστικός Σύλλογος των Ελλήνων του Κιέβου "Κωνσταντίνος Υψηλάντης"».

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Όλοι οι πρόγονοι της οικογένειάς μας κατάγονται από τους Έλληνες του Πόντου. Ο πατέρας μου Παπαδόπουλος Χριστόφορος του Νικόλαου, τα δύο αδέρφια του: Σάββας και Αλέξανδρος και η αδερφή του Ελενα, καθώς και ο παππούς μας Παπαδόπουλος Νικόλαος του Σάββα, η γιαγιά μας Παπαδοπούλου (Ίσσερκέζοβα) Άννα, ο προπάππος μας Παπαδόπουλος Σάββας του Νικόλαου – όλοι τους γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε έναν όμορφο ελληνικό οικισμό, το Οπρέτι της περιοχής Μαρνεούλ στη Γεωργία.

Οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού Οπρέτι ήταν κάποτε κάτοικοι των κοινοτήτων Αλαβέρντα και Αχτάλα του νομού (βιλαέτι) της Τραπεζούντας. Υπάρχουν έγγραφα στα αρχεία, τα οποία αναφέρουν την καταγωγή των προγόνων μας και ότι ήταν κάτοικοι του χωριού. Σε ένα από τα έγγραφα αναφέρονται τα εξής: «Το 1854 είχαν διορίσει στην Ελληνική Εκκλησία στο Οπρέτι τον πάτερ Νικόλαο Παπαδόπουλο, ο οποίος γεννήθηκε το 1822 στο χωριό Αυλιάνι της περιφέρειας της Τραπεζούντας. Ο παππούς του Δημήτρης και ο πατέρας του Λάζαρος ήταν ιερείς σε διάφορα ελληνικά χωριά της περιφέρειας της Τραπεζούντας». Αξιοπίστες πληροφορίες που αναφέρουν ότι ο Νικόλαος Παπαδόπουλος το

1854 διορίστηκε ως ιερέας στην εκκλησία του Οπρέτι δείχνουν, ότι το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα οι Έλληνες του χωριού μπόρεσαν να οικοδομήσουν τη δική τους εκκλησία. Ο ναός ήταν χτισμένος στο κάτω μέρος του οικισμού Οπρέτι κοντά στην πηγή και ήταν αφιερωμένος στο όνομα της Αγίας Θεοτόκου Μαρίας.

Σήμερα, δυστυχώς, από όλους τους ναούς του Οπρέτι, διατηρήθηκε και λειτουργεί μόνο η εκκλησία της Αγίας Θεοτόκου Μαρίας. Σύμφωνα με την οικογενειακή παράδοση, ο ιερέας Νικόλαος Παπαδόπουλος, όταν μαζί με τους ενοριτες εγκατέλειψε την περιοχή της Τραπεζούντας εξαιτίας των τουρκικών διώξεων, μπόρεσε να βγάλει, να σώσει και στη συνέχεια να παραδώσει στον νέο ναό τα εκκλησιαστικά σκεύη, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν για πολλά χρόνια. Δυστυχώς στα χρόνια της σοβιετικής εξουσίας οι αρχές κατάσχεσαν αυτά τα εκκλησιαστικά κειμήλια και τα έβγαλαν έξω από τη χώρα. Μερικά έγγραφα από τα αρχεία περιγράφουν την εκκλησία: «Στο εσωτερικό μέρος της εκκλησίας, στο κέντρο, ήταν εγκατεστημένες τρεις πέτρινες κολόνες. Στις κολόνες αυτές στηρίζονταν καμβάδες από το ύφασμα μπροκάρ πάνω στους οποίους ήταν κεντημένες ει-

Μαθητές και καθηγητές του Ελληνικού Κλασικού Κολλεγίου του Καρς (πόλη Καρς, περιοχή σημερινής Τουρκίας) λίγο πριν ξεκινήσει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Με το μπες κοστούμι είναι ο παππούς μου – Παπαδόπουλος Νικόλαος του Σάββα.

κόνες: της Παναγίας με το βρέφος, του Άγιου Λάζαρου και Σταύρωσης του Χριστού. Αυτούς τους καμβάδες τους είχαν φέρει οι Έλληνες από την Τραπεζούντα (ο προπάππος μου) και φυλάσσονταν στην εκκλησία μέχρι το 1948. Εκείνο το έτος, οι καμβάδες μαζί με τις πιο πολύτιμες εικόνες εξαφανίστηκαν για πάντα». Ο ιερέας Νικόλαος Παπαδόπουλος ήταν ένας από τα 7 αδέρφια. Ο ίδιος κατάφερε να σωθεί και να σώσει τους ενορίτες του, ενώ τα 6 αδέρφια του και ο πατέρας του σκοτώθηκαν από τους Οθωμανούς. Ο προπάππος μου – Σάββας Παπαδόπουλος

Έτος 1965, Ουκρανία, περιοχή του Ζαπορίζια. Εορτασμός της Πρωτοχρονιάς. Οι γονείς και τα αδέρφια μου.

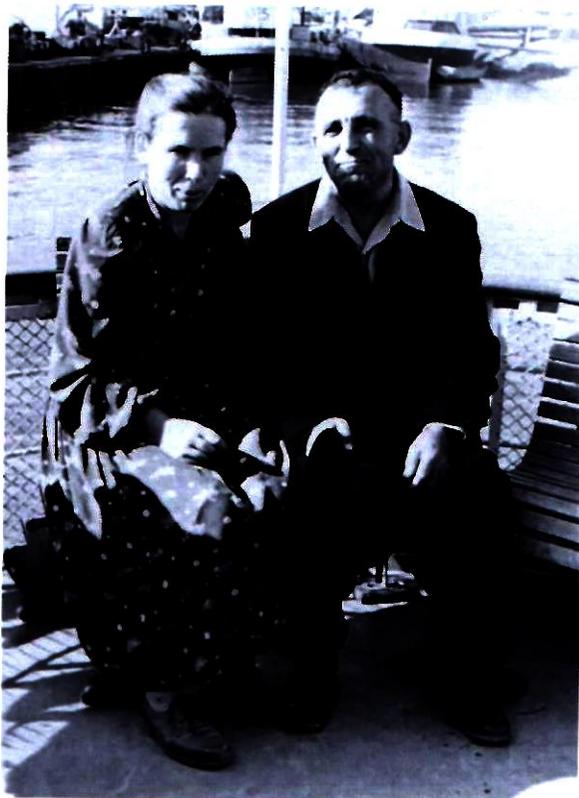

του Νικόλαου – υπηρέτησε ως ιερέας στην εκκλησία του Αγίου Βασιλείου στο ελληνικό χωριό Σαρκινέτι. Πριν από μερικά χρόνια, μαζί με την ξαδέλφη μου Βικτώρια, βρήκαμε τον τέλεια διατηρημένο ναό και τον τάφο του προπάππου μας κοντά στην εκκλησία. Αν ψάξει κανείς στο διαδίκτυο για την Εκκλησία του Αγίου Βασιλείου στο χωριό Σαρκινέτι θα μπορέσει να δει τις εντυπωσιακές εικόνες του ελληνικού ναού του VIII αιώνα, ο οποίος διατηρήθηκε μέσα στα χρόνια του Σοβιετικού αθεϊσμού. Στην είσοδο του Ναού, στη δεξιά πλευρά βρίσκονται δύο τάφοι, οι οποίοι είναι καλυμμένοι με πλάκες από γρανίτη. Κάτω από μία από αυτές τις πλάκες βρίσκονται τα λείψανα του ιερού για εμάς ανθρώπου, του προπάππου μας. Και όχι μόνο για εμάς, αλλά και για πολλούς Έλληνες, Γεωργιανούς, για όλους τους χριστιανούς. Πολλοί προσκυνητές από όλες τις γωνιές της Γεωργίας έρχονται στον τάφο του για να προσευχηθούν.

Ο παππούς μου – Νικόλαος Παπαδόπουλος του Σάββα γεννήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου του 1882. Η πράξη της γέννησής του είναι καταγεγραμμένη (στην ελληνική γλώσσα) το 1882 στο ληξιαρχικό βιβλίο της Εκκλησίας του Αγίου Πέτρου και Παύλου στο χωριό Οπρέτι της περιοχής Μαρνεούλ. Επίσης το ληξιαρχικό βιβλίο επιβεβαιώνει την ημερομηνία γέννησης και των γονέων του: του πατέρα του Σάββα Παπαδόπουλου και της μητέρας του Ιουλίτας του Δημή-

τριου με το πατρικό όνομα Ξιφιλίνου-Καβάφη. Η Ιουλίτα Ξιφιλίνου-Καβάφη προερχόταν από το γένος ευγενών Ξιφιλίνου, από τον οποίο προέρχεται η οικογένεια του γνωστού και αγαπητού σε κάθε Έλληνα ανθρώπου – πρίγκιπα Κωνσταντίνο Υψηλάντη. Εκτός από τον γιο του, ο προπάππος μου είχε και πέντε κόρες: την Αικατερίνη (Καμίνοφ), η οποία ήταν γιαγιά του αδελφού μου Γιώργου, ο οποίος κατοικεί στην Αθήνα, τη Σοφία (Σαρμαζάνοφ), τη Μαργαρίτα (Αλμάνοφ), τη Λεμόνα (Σαχνάζοφ) και τη Μαρία. Η μοίρα της Μαρίας είναι άγνωστη μέχρι σήμερα. Μαζί με την οικογένειά της έφυγε για την Ελλάδα με το πρώτο κύμα μετανάστευσης το 1923. Ο παππούς μου Νικόλαος έζησε μια σύντομη, αλλά ταυτόχρονα έντονη και γεμάτη ζωή. Αποφοίτησε από την Θεολογική Σχολή της Τιφλίδας και το Πανεπιστήμιο του Καρς. Υπάρχουν πληροφορίες που διαβιβάζονται στην οικογένεια από γενιά σε γενιά, ότι ο παππούς σπούδαζε στη Θεολογική Σχολή ταυτόχρονα με τον «ηγέτη των λαών» – Ιωσήφ Τζουγκασβίλι (Στάλιν). Το 1904, σε ηλικία 22 ετών, ο Νικόλαος Παπαδόπου-

*Ο παππούς μου – Παπαδόπουλος Νικόλαος του Σάββα.
Η γιαγιά μου – Ελληνίδα στην καταγωγή Παπαδοπούλου
(Τσερκέζοβα) Άννα του Αναστάσιου.*

*Οι γονείς μου – δάσκαλοι στο επάγγελμα,
Χριστόφορος και Αλεξάνδρα.*

λος έγινε μέλος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γεωργίας. Σύμφωνα με τα αρχεία του ίδιου ληξιαρχικού βιβλίου της εκκλησίας του Αγίου Πέτρου και Παύλου, του χωριού Οπρέτι της περιφέρειας Μαρνεούλ, επιβεβαιώνεται ότι ο 28χρονος Παπαδόπουλος Νικόλαος του Σάββα και 17χρονη Τσερκέζοβα Άννα του Αναστάσιου παντρεύτηκαν στις 30 Ιουνίου 1911. Την εποχή του γάμου ο Νικόλαος ήταν ο επόπτης του ελληνικού κλασικού κολεγίου στο Καρς. Ένα σημαντικό οικογενειακό κειμήλιο για την οικογένειά μας είναι μια φωτογραφία, στην οποία απεικονίζονται οι μαθητές και οι καθηγητές του κολεγίου, όπου ανάμεσα στους καθηγητές βρίσκεται ο παππούς μου. Αυτή τη φωτογραφία την έχουμε πάντα μαζί μας. Έρχονται τα θυελλώδη χρόνια – 1917-1918 κατά τη διάρκεια των οποίων η Γεωργία αποκτά κρατική υπόσταση και διαμορφώνει την πρώτη της κυβέρνηση. Ο Νικόλαος Παπαδόπουλος προσχώρησε στην κυβέρνηση της δημοκρατικής Γεωργίας, η οποία απαρτίζεται κυρίως από μέλη του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, στις τάξεις του οποίου ήταν από το 1904. Κατά τη σοβιετική εποχή το κόμμα αυτό ονομάστηκε «μενσεβικό». Για κάποιο διάστημα ηγείται της επαρχίας Μπορτσάλινσκι της Γεωργίας. Επειδή ήταν Έλληνας ποντιακής καταγωγής, συμμετείχε ενεργά στο ελληνικό κίνημα, οι φιλοδοξίες του οποίου ήταν η δημιουργία του Ποντιακού κράτους, μέσω της δημιουργίας Αρμένο- Ποντιακής αυτονομίας. Όλες αυτές οι διαδικασίες πάγωσαν εξαιτίας της νίκης των Μπολσεβίκων με επικεφαλής τον πε-

Ο πατέρας μου – Παπαδόπουλος Χριστόφορος του Νικόλαου (δεύτερος δεξιά στην πρώτη σειρά), νεαρός δάσκαλος μαθηματικών που μόλις τελείωσε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην Τιφλίδα (Γεωργία).

ριβόητο Λένιν, ο οποίος χρησιμοποιώντας τις ξιφολόγχες του Κόκκινου Στρατού έφερε στη Γεωργία τη δικτατορία. Ο ίδιος ο Λένιν μέσω της άμεσης οικονομικής και οργανωτικής υποστήριξης συνέβαλε στην άνοδο στην εξουσία της Τουρκίας του κόμματος των Νεότουρκων, οι οποίοι διοργάνωσαν την γενοκτονία των Ελλήνων και των Αρμενίων. Η ιδέα της κρατικής υπόστασης για τη Γεωργία, την Αρμενία, καθώς και για τους Πόντιους, θάφτηκε για πάρα πολλά χρόνια.

Ο αδελφός του πατέρα μου Αλέξανδρος Παπαδόπουλος με την γυναίκα του και την κόρη του και η αδελφή του πατέρα μου Ελλα (Ελένη) Παπαδοπούλου, με την κόρη της Εριδα (Τιφλίδα).

Μόνο η Γεωργία ήταν σε θέση να αποκαταστήσει πλήρως την κρατική της οντότητα. Η Αρμενία καταλαμβάνει μόνο ένα μέρος των ιστορικών της εδαφών. Οι Έλληνες του Πόντου έμειναν χωρίς τη γη, χωρίς τους ναούς τους, χωρίς το κράτος, διάσπαρτοι σε όλο τον κόσμο. Οι Μπολσεβίκοι, με επικεφαλής τον Μπέρια και τον Ορτζονικίτζε, απομάκρυναν τη νόμιμη κυβέρνηση των σοσιαλδημοκρατών από την εξουσία στη Γεωργία. Η ζωή του πληθυσμού έχει επιδεινωθεί σημαντικά. Οι ηγέτες του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γεωργίας τον Αύγουστο του 1923 έκαναν μια εξέγερση σε ολόκληρη τη χώρα εναντίον της δικτατορίας των μπολσεβίκων. Ο Κόκκινος Στρατός, μαζί με την Έκτακτη Επιτροπή (ΝΚ) της Γεωργίας, την κατέστειλε βίαια. Στο μέλλον, οι σοβιετικοί λειτουργοί θα αποκαλούν αυτή την εξέγερση "αυγουστιάτικη περιπέτεια των μενσεβίκων". Ο Νικόλαος Παπαδόπουλος είχε την πιο ενεργή συμμετοχή στην εξέγερση από την αρχή μέχρι και την καταστολή της. Μετά τη βίαιη καταστολή της εξέγερσης η Έκτακτη Επιτροπή της Γεωργίας διενεργεί μαζικές συλλήψεις. Οι φίλοι του παππού τον προειδοποίησαν ότι πρόκειται να συλληφθεί, οπότε πρέπει επειγόντως να μεταναστεύσει στην Ελλάδα. Ονειρευόταν όλη του τη ζωή ότι θα πάει μια μέρα στην Ελλάδα (αλλά όχι υπό τέτοιες συνθήκες). Τον Δεκέμβριο του 1923 ο παππούς ήρθε στο χωριό Οπρέτι για να δει την οικογένειά του, να αποχαιρετήσει τη νεαρή του σύζυγο και τα πέντε του παιδιά και να σχεδιάσουν τον τρόπο με τον οποίο στο μέλλον θα τους μεταφέρει (από τη Σοβιετική Γεωργία) στην Ελ-

Οι ξαδέλφες μου Βικτώρια, Έριδα, Άννα.

λάδα. Τα μικρά παιδιά (όπως Λένε, το ένα μικρότερο από το άλλο) ζήτησαν από τον πατέρα τους να μείνει την τελευταία νύχτα μαζί τους. Νωρίς το πρωί αξιωματικοί της Κρατικής Ασφάλειας εισέβαλαν στο σπίτι και συνέλαβαν τον παππού. Την επόμενη μέρα η περιφημη «τρώϊκα» (σημ. μεταφράστριας: η «τρώϊκα» του Εν Κα Βε Ντε – του Λαϊκού Κομισαριάτου Εσωτερικών Υποθέσεων ή «ειδική τρώϊκα» στην ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης ήταν επιτροπές τριών ατόμων που καταδίκαιζαν τους ανθρώπους χωρίς δίκη) τον καταδίκασε σε θάνατο μέσω πυροβολισμού. Τη δεκαετία του 2000 η οικογένειά μας απέκτησε πρόσβαση στις «λίστες των ανθρώπων που εκτελέστηκαν μέσω πυροβολισμού για τη συμμετοχή στην αυγουστιάτικη περιπέτεια των μενσεβίκων» με υπογραφή της «τρώϊκα» της Ειδικής Επιτροπής. Με αυτή την υπογραφή, την οποία είχαν βάλει με απλό πράσινο μολύβι, καταδίκασαν σε θάνατο 386 άτομα στις 25 Δεκεμβρίου 1923. Η λίστα περιλαμβάνει 386 άτομα, τα οποία προέρχονταν από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες: εργαζόμενοι, εκπαιδευτικοί, αγρότες, δημόσιοι υπάλληλοι, ευγενείς... Ήταν εκπρόσωποι διαφορετικών πολιτικών κομμάτων και κινημάτων. Στη λίστα σημειώνονται σε ξεχωριστή στήλη όλοι, όσοι συνελήφθησαν στην επαρχία Μπορτσάλινσκι: 13 άτομα με αύξοντα αριθμό από 373 έως 386. Στην πρώτη θέση στη λίστα είναι το όνομα του παππού μας: Νικόλαος Παπαδόπουλος, 40 ετών, γιος του ιερέα, μέλος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος.

Με αυτό τον τρόπο, με μια απλή υπογραφή με «πράσινο μολύβι» της «τρώϊκα» εκτελέστηκαν 386

άνθρωποι – πατεράδες, σύζυγοι, παππούδες και γιαγιάδες κάποιων ανθρώπων. Η γιαγιά μου – Παπαδοπούλου (Τσερκέζοβα) Άννα του Αναστάσιου (στο ληξιαρχικό βιβλίο της Εκκλησίας του Αγίου Πέτρου και Παύλου στο χωριό Οπρέτι της περιοχής Μαρνεούλ διατηρήθηκε αρχείο από το 1895, όπου αναφέρεται ότι η Άννα γεννήθηκε 14 Οκτωβρίου 1895, ο πατέρας της – Τσερκέζοφ Αναστάσιος του Πολυχρόνη, η μητέρα – Δόμνα του Θεοδώρου) στα 28 της χρόνια έμεινε χήρα με τα μικρά παιδιά στην αγκαλιά, άπορη, άστεγη και μέσα σε μια ταραχώδη εποχή – τη δεκαετία του '20 του 20ου αιώνα. Και η γιαγιά και τα παιδιά της δυσκολεύτηκαν πολύ για να επιβιώσουν. Ο μεγαλύτερος γιος, ο Σάββας, τον οποίο σύμφωνα με την ελληνική παράδοση ονόμασαν προς τιμή του παππού, ο πατέρας μου – Χριστόφορος (ή όπως τον φώναζαν στην οικογένειά του – Χρήστο), ο Αλέξανδρος και η μικρή αδελφή Ελένη, όλοι τους πέρασαν δύσκολα στη ζωή. Ο μεγαλύτερος γιος ο Σάββας, αν και ήταν ανήλικος ακόμα, ανέλαβε την ευθύνη για τη φροντίδα όλης της οικογένειας. Αντί να πάει να σπουδάσει σε ένα ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο – κάτι που ονειρευόταν ο πατέρας του – αναγκάστηκε να εργαστεί σε δύσκολες δουλειές. Τα άλλα δύο αδέρφια, ο Χριστόφορος και ο Αλέξανδρος, μπήκαν σε ένα ορφανοτροφείο, όπου ένοιωσαν το πόσο δύσκολο ήταν να μεγαλώνουν ορφανά, χωρίς πατέρα. Το χειρότερο απ' όλα ήταν το ότι όλα τα παιδιά σε όλη τους την ζωή αναγκάζονταν να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τις πράξεις του πατέρα

Η οικογένειά μου – ο πατέρας μου, η μητέρα μου και οι αδελφές μου.

Ο πατέρας μου – Παπαδόπουλος Χριστόφορος του Νικόλαου.

τους, τον οποίο ο κρατικός μηχανισμός μετέτρεψε σε «εχθρό του λαού». Στη Σοβιετική Ένωση σχεδόν δεν υπήρχαν ευκαιρίες για τα παιδιά μιας οικογένειας, τα μέλη της οποίας υπέστησαν καταστολές. Αλλά ευτυχώς υπάρχουν και καλοί άνθρωποι σε αυτόν το κόσμο. Οι φίλοι του Νικόλαου Παπαδόπουλου, οι

οποίοι με το πέρασμα του χρόνου κατέλαβαν υψηλές θέσεις στην κυβέρνηση της Σοβιετικής Γεωργίας, βοήθησαν τα παιδιά του να λάβουν όχι μόνο την πρωτοβάθμια, αλλά και την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο Χριστόφορος, ο Αλέξανδρος και η Ελένη αποφοίτησαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ο Σάββας, ήδη στην ώριμη ηλικία, αποφοίτησε από τη Νομική και έγινε διάσημος δικηγόρος στην Τιφλίδα, ο οποίος όλη του τη ζωή υπερασπιζόταν στα δικαστήρια τους πολίτες ελληνικής καταγωγής. Ένα από τα χόμπι του ήταν η συλλογή βιβλίων για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία, την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας. Όλη του τη ζωή, όπως και ο πατέρας του, ονειρευόταν να επισκεφτεί τη γη των προγόνων τους – την Ελλάδα. Αλλά, δυστυχώς, δεν τα κατάφερε. Απεβίωσε πριν καταρρεύσει η Σοβιετική Ένωση και αποκτήσουν τη δυνατότητα οι Έλληνες να επιστρέψουν στη γη των προγόνων τους. Ο Αλέξανδρος εργάστηκε ολόκληρη του τη ζωή σε ένα εργοστάσιο στην πόλη Ρουστάβι. Η Ελένη Παπαδοπούλου (Ουμουδούμοφ) εργάστηκε ως δασκάλα στο σχολείο του χωριού Τριαλέτι της περιοχής Τσάλκα στη Γεωργία, στο οποίο ήταν διευθυντής και ο ελληνικής καταγωγής άνδρας της Σωκράτης Ουμουδούμοφ. Ο πατέρας μου ο Χριστόφορος είχε πραγματικά εγκυκλοπαιδικές γνώσεις και αφιέρωσε όλη του τη ζωή στο σχολείο – εργαζόταν ως καθηγητής φυσικής και μαθηματικών.

Οικογένεια της θείας μου Έλλας (Ελένης), δασκάλας από το χωριό Τριαλέτι της περιοχής Τσάλκα στη Γεωργία, ο άνδρας της και διευθυντής του σχολείου Σωκράτης Ουμουδούμοφ και η κόρη τους Εριδα.

Όμως σε όλη του τη ζωή δεν μπόρεσε να δεχθεί τη σοβιετική εξουσία, τους κομμουνιστές λειτουργούς, δεν μπορούσε να συγχωρήσει στους ισχυρούς της εξουσίας αυτό που έκαναν στην οικογένειά μας. Δεν μπορούσε να συγχωρήσει την εκτέλεση του πατέρα του, το ότι ορφάνεψε, και να αποδεχτεί το είδος της τάξης που επέβαλαν οι σοβιετικές αρχές. Ποτέ δεν περιοριζόταν στα λόγια του, και σήμερα γίνεται σαφές: έλεγε τα πράγματα με το όνομά τους. Εξαιτίας αυτού, παρά το υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού, του έθεταν διαρκώς εμπόδια στη δουλειά του στο σχολείο, τον καταδίωκαν συνέχεια οι υπηρεσίες της Επιτροπής για την Κρατική Ασφάλειας (KGB) και δεν του δόθηκε η άδεια να ταξιδέψει στο εξωτερικό – στην Ελλάδα, αν και το επιθυμούσε όλη του τη ζωή.

Το όνειρο των προ-παππούδων μας, των παππούδων μας και των γονέων μας καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε εμείς – τα παιδιά και τα εγγόνια τους, καθώς και τα παιδιά και τα εγγόνια μας. Από τη δεκαετία του 90 στην Ελλάδα ζει η οικογένεια της μεγαλύτερης μου αδελφής Νέλλης, ο αδελφός μου Πώργος και πολλοί στενοί μας συγγενείς. Έχουμε τη δυνατότητα να συναντιόμαστε, να χαιρόμαστε ο ένας για τις επιτυχίες του άλλου, να ταξιδεύουμε, να θυμόμαστε τους συγγενείς και τους φίλους μας.

Εγώ εξαρχής επέλεξα την κατεύθυνση της επαγγελματικής δραστηριότητας, η οποία απείχε μακριά από την εκπαίδευση, αλλά η μοίρα με οδήγησε στην εκπαίδευση και μάλιστα στην ανώτατη εκπαίδευση. Πέρασα από όλα τα στάδια της ανέλιξης στο πανεπιστήμιο: από τον βοηθό καθηγητή σε καθηγητή, μετά σε επικεφαλής του τμήματος, σε κοσμήτορα και ως τη θέση του Πρύτανη του Εθνικού Πανεπιστημίου.

Σημαντικό ρόλο για τον σχηματισμό μου ως ειδικού επιστήμονα είχε το γεγονός ότι είχα δουλέψει στο σύστημα της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών της Ουκρανίας – στο Συμβούλιο για τη μελέτη των παραγωγικών δυνάμεων της Ουκρανίας, υπό την ηγεσία του ακαδημαϊκού Μπογκντάν Ντανιλισίν.

Η σύζυγός μου Κορέτσκα Σβιτλάνα του Αλέξανδρου είναι Διδάκτωρ της Οικονομίας, καθηγήτρια. Ο γιος μου Αλέξανδρος είναι υποψήφιος Διδάκτωρ των Επιστημών. Ο μικρότερος μου γιος ο Νικόλαος αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας, όπως ονειρευόταν κάποτε για τον γιο του ο παππούς μας **Νικόλαος Παπαδόπουλος**.

Όλα αυτά είναι μερικά από τα δείγματα για το πόσο καθυστέρησε η Σοβιετική Εξουσία την ανάπτυξη της κοινωνίας μας, για το πόσος χρόνος χρειάστηκε, ώστε μια οικογένεια και τα μέλη της (όπως ονόμαζαν παλαιότερα την οικογένεια – το «κύτταρο της κοινωνίας») να έχουν τη δυνατότητα και πάλι να αποκτούν την ευρωπαϊκή εκπαίδευση, να αναπτύσσονται, να είναι σίγουροι για το αύριο, για το μέλλον τους.

Η ιστορία μας, η ιστορία μιας ελληνικής οικογένειας, επιβεβαιώνει τη σοφή παροιμία: «το αίμα νερό

Сортированный указ			
373.	ПАΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος	40	Аυτοκ. κρονοκ. Υπ. 1904.
374.	ЧЕРНАВИЦКИЙ Леван	38	Левинский
375.	ЧЕРНАВИЦКИЙ Комарентен		
376.	КАМКАСАЛЪ Александр	35	
377.	МАЦАЛАРИ Иосиф	31	Кростынский
378.	САНТАЛАДА Яцанко	25	Левинский
379.	ГОЛИБИДЕН Николас	30	Кростынский
380.	КУРНАСОВ Иван	27	Левинский
381.	САМА ГЕЛ		
382.	ЧЕРКЕЗЕВ Валентин		Чирковский
383.	АНДРАСЯРИ Ильяна		Ильяна
384.	КАПКИМ Георгий		Капкин
385.	САЛЕНКАРЕ Салма		
386.	ВЕРМАЗАНОВ Георгий		Вермазанов

Σελίδα της λίστας με τα ονόματα των ανθρώπων που εκτελέστηκαν μέσω πυροβολισμού. Περιέχει τα στοιχεία για όλους όσους συνέλαβαν στην επαρχία Μπορτσάλινσκι. Η λίστα αρχίζει με τον αριθμό 373, με το όνομα του παππού μου: Νικόλαος Παπαδόπουλος, 40 ετών, γιος του ιερέα, μέλος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος από το 1904.

δε γίνεται». Μετά από 5-7 γενιές, παρ'όλες τις δυσκολίες -τον πόλεμο, τη γενοκτονία, τη δικτατορία – τα μέλη της οικογένειάς μας από γενιά σε γενιά μετέδωσαν την αγάπη τους για τη γη των προγόνων τους και το όνειρό τους να πατήσουν το πόδι στην ιερή για όλους μας γη – στην γη της Ελλάδας. Δόξα τω Θεώ, το όνειρο αυτό εκπληρώνεται. Ήδη στην Ελλάδα έχουν γεννηθεί τα εγγόνια της αδελφής μου Νέλλης, τα παιδιά και τα εγγόνια των συγγενών μου. Εγώ με την γυναίκα μου ελπίζουμε, ότι και τα δικά μας εγγόνια θα γεννηθούν σε αυτή τη γη και θα δώσουν συνέχεια στην οικογενειακή μας γραμμή, γράφοντας μόνο χαρούμενες και ευτυχισμένες σελίδες στη ζωή.

Φωτογραφίες από το οικογενειακό αρχείο του Νικόλαου Κορέτσκι.

Βιβλιογραφία

1. Κιλινκαριδής Σ. Α., Ιστορία του ελληνικού χωριού Οπρέτι στη Γεωργία 1810-1920, Θεσσαλονίκη 2005.